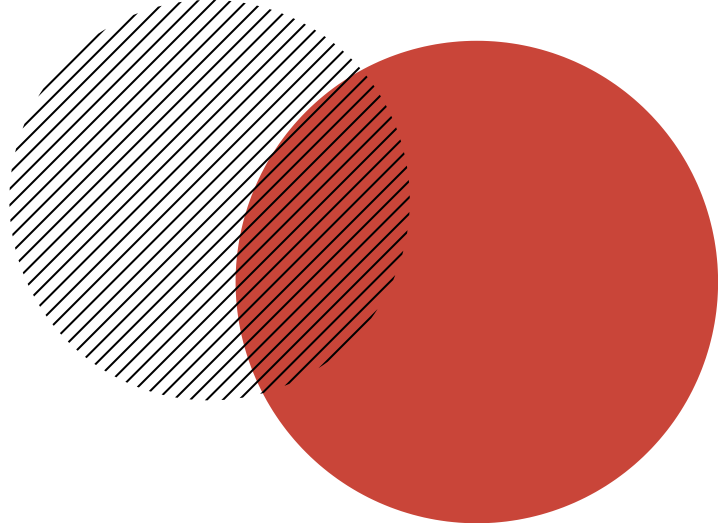

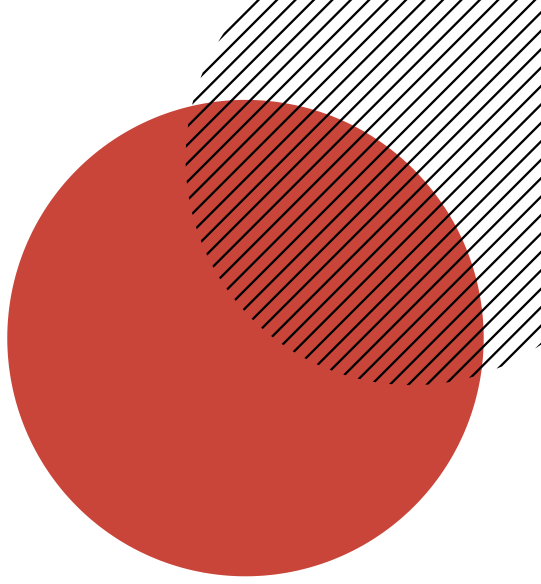

Violența împotriva femeilor

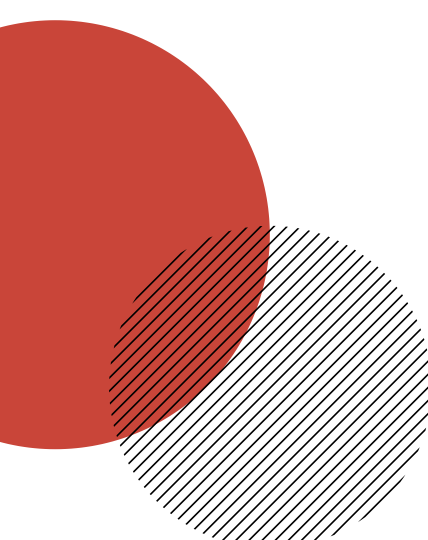
Copyright Mai 2021, Centrul FILIA
Editoare: Andreea Braga

Proiect derulat de

Cuprins:

-
- **Ce este violența împotriva femeilor**
 - **Care sunt semnele de alarmă ale unei relații abuzive**
 - **Care sunt drepturile tale**
 - **Ce poți face**
 - **Cui te poți adresa**

Centrul FILIA este o organizație non-profit, apolitică și feministă care luptă împotriva inegalităților de gen prin activism, advocacy și cercetare. Centrul FILIA sprijină egalitatea de șanse și de gen, respectarea drepturilor femeilor și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor. (www.centrulfilia.ro)

Mai multe informații despre proiectul "ACCESS - Advocacy, Capacitare, Consolidare pentru Egalitate în Sănătate și Siguranță": www.centrulfilia.ro/access

Ce este violența în familie și violența împotriva femeilor

Violența domestică este atunci când o persoană încearcă să controleze și să-și impună puterea asupra partenerului său într-o relație intimă. Poate fi vorba de abuz fizic, abuz emoțional, abuz social sau abuz financiar. Orice femeie poate fi afectată și se poate întâmpla în orice cămin. Pot exista semne de avertizare pentru a afla dacă relația dumneavoastră este abuzivă.

Conform legii, violența în familie reprezintă „orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare ori de apărare, manifestată fizic sau verbal, săvârșită de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă ori poate cauza un prejudiciu sau suferințe fizice, psihice, sexuale, emoționale ori psihologice, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate. Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale”. (Legea 217/2003)

Violența împotriva femeilor este rezultatul relațiilor inegale de putere dintre femei și bărbați, menținute și reproduse de-a lungul istoriei, care au condus la subordonarea și discriminarea femeilor de către bărbați și la împiedicarea avansării depline a drepturilor femeilor. (Convenția de la Istanbul)

Anumite forme de violență sunt trăite în majoritatea cazurilor de femei sau doar de femei, precum: violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală, infanticidul feminin, avortul selectiv, crime de onoare, mutilarea genitală a femeilor, căsătoria forțată, violența în familie, violența sexuală în timpul războaielor, sterilizare forțată, avortul forțat, lapidare, biciuire.

Ce este violența în familie și violența împotriva femeilor

În România **1 din 4 femei** a fost agresată fizic sau sexual de partener sau de fostul partener (FRA, 2016) și **55% dintre români consideră că violul este justificat în anumite situații** (Eurobarometrul 449, 2017). Criza COVID-19 le-a îngreunat victimelor accesul la servicii specializate și la justiție. În plus, datele IGPR arată că, **în anul 2020, 42 de femei și o fată au fost ucise**, cazurile raportate de viol în 2020 au crescut cu 14%, iar numărul de cazuri de abuzuri sexuale cu minori a crescut cu 35% în 2020.

În anul 2020 s-au înregistrat 26 809 de cazuri de loviri sau alte violențe, ale caror victime sunt 21 095 femei și 698 fete (Centrul FILIA, 2021). Majoritatea agresorilor adulți sunt bărbați, ceea ce ne arată că violența în familie este un fenomen puternic feminizat, în care cele mai multe dintre victimele adulte sunt femei.

Violența împotriva femeilor continuă pentru că nu reacționăm atunci când suntem martori sau când știm că o femeie este agresată. Pentru că alegem să nu spunem nimic și nici nu sunăm la poliție. Violența împotriva femeilor există în continuare pentru că nu sancționăm cum trebuie agresorii, nu le spunem că ceea ce fac este greșit, ba chiar le găsim scuze.

Violența domestică se manifestă sub mai multe forme:

- **Violența verbală:** adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;
- **Violența fizică:** vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar;
- **Violența sexuală** – agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;
- **Violența psihologică** – impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, prin amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, precum și alte acțiuni cu efect similar;
- **Violența socială** – impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, impunerea izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială, priver intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;
- **Violența economică** – interzicerea activității profesionale, priver de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;
- **Violența spirituală** – subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare.

Sursa: Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

Care sunt semnele de alarmă ale unei relații abuzive

1. Obsesia controlului

De multe ori, acest tip de violență se poate ușor confunda, mai ales la început, cu grija celuilalt față de tine. Faptul că **trebuie să știe constant unde te duci, ce faci și cu cine ești** nu e sănătos. A nu se înțelege că dacă partenerul te-a întrebat cum ți-a fost ziua, e considerat o formă de violență. E o diferență enormă între a fi non-stop bombardată cu mesaje și telefoane de control și o informație generală.

2. Izolarea de prieteni și familie

Îmi amintesc cazuri, mai ales în liceu, când am pierdut prietene pentru că erau într-o relație. Și nu mă refer la faptul că timpul nostru s-a diminuat cumva natural, pentru că trebuiau să și-l împartă între cerul de fete și iubit, ci la manipulări de genul 'prieteni tăi nu-ți fac bine/sunt o influență negativă' sau 'nu-mi place să petrec timpul cu ei, așa că nici tu nu ar mai trebui'. Asta nu se întâmplă doar la vârste fragede, însă atunci când se întâmplă este extrem de periculos fiindcă îți poate influența relațiile pe viitor prin dezvoltarea unui tipar relațional nesănătos. Mai târziu apar scenarii în care ești izolată de familia ta, de frații tăi etc. **Nimeni nu are dreptul să te îndepărteze de cei dragi, iar tu trebuie să știi că și asta este una dintre multele forme de violență domestică.**

3. Acuzații nefondate aduse gratuit

Există multă gelozie în relațiile abuzive, iar partenerul tău îți poate reproșa constant că l-ai înșelat, de pildă. Tocmai pentru că afirmația este complet falsă, multe victime tind să investească o grămadă de energie în a demonstra contrariul. Nu vor ca partenerul să creadă că fac ceva greșit, iar asta este o manipulare ieftină și trebuie să știi că un astfel de comportament se încadrează la violența domestică.

4. Batjocura sau faptul că te face de rușine

De la cum arăți și până la cum te porți sau îți faci treaba, critica abuzivă și constantă este și ea o formă gravă de violență. Devine din ce în ce mai rău dacă o femeie este umilită verbal sau emoțional de către partener și ajunge să se corecteze sau cenzureze din aceasta cauza. **Orice formă prin care încearcă să te facă de rușine nu ar trebui tolerată sub nicio formă.**

5. Controlul asupra banilor și a finanțelor

Abuzul financiar poate constitui diferite forme de violență domestică. Unii acordă o alocație periodică parteneriei lor sau decid cât are voie să cheltuiască. O altă formă poate fi furtul de bani din casă sau cheltuirea banilor muncii în comun pe vicii – alcool, jocuri de noroc. Cazurile în care bărbatul își ia salariul și îl dă pe băutura sau jocuri de noroco nu sunt chiar străine la noi în țară.

6. Viol Conjugal

Sexul forțat, chiar și în cadrul unei căsnicii, este o formă foarte gravă, dar comună, de violență domestică. Manipularea în ceea ce privește rolul tău într-o relație este cea mai cunoscută ca formă de demonstrare a iubirii, strâns legată de amenințarea că dacă nu îi oferi tu, va căuta la alta. Nu te lăsa intimidată de astfel de abuzuri și informează-te cu privire la coerciția sexuală.

7. Abuzul mental

Partenerul te va face să crezi că tu o iei razna sau ești nebună, însă ai grijă că această formă de violență domestică este una dintre cele mai puternice și care lasă traume extrem de profunde la nivel mental, practic punându-ți sub semnul întrebării toată liniștea și sănătatea mentală.

8. Învinuirea constantă

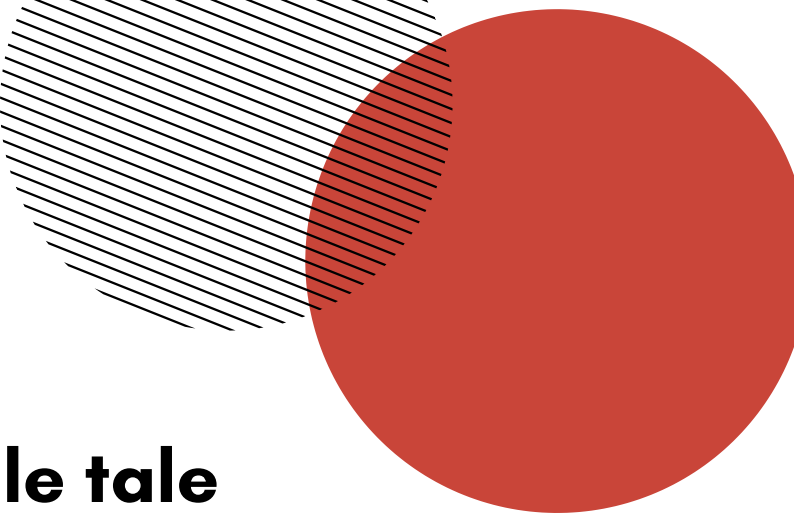
O altă modalitate de-a te controla este prin pasarea vinei constante prin manipulare. Te face să crezi că ești tu vinovată pentru lucrurile mici, simple, însă acest fenomen se dezvoltă foarte urât. Am putea corela acest lucru, spre exemplu, cu violul conjugal, în care te va face să te simți vinovată că te-a înșelat, spre exemplu, fiindcă nu ai fost destul de bună.

9. Controlul virtual – tot una dintre multele forme de violență domestică

Odată cu era internetului este foarte simplu să controlezi viața cuiva prin presiunea de-a primi parolele conturilor și profilurilor sociale. Nu, nu este o formă de dragoste și grijă, și nici o dovadă de încredere. Este un viol asupra intimității individuale și, atât timp cât tu nu vrei să faci asta, nu ești obligată!

10. Insulte verbale

Pe lângă faptul că niciun fel de agresiune verbală nu ar trebui tolerată în cadrul unei relații, ea devine și mai toxică atunci când e făcută de față cu alte rude, în special cu copiii. Un copil care vede că tatăl își insultă mama constant –și vice-versa – va avea consecințe grave asupra percepției lui în ceea ce privește o relație sănătoasă și îi va influența comportamentul.

Care sunt drepturile tale

Drepturile unei victime a violenței în familie sunt cele prevăzute în **Legea 217 din 2003** Republicată cu modificări și completări (2015), coroborate cu cele prevăzute în Legea 211 din 2004 cu modificări, privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor.

- **Dreptul la respectarea personalității, demnității și a vieții private** – se acționează numai conform cu deciziile luate de victimă, se utilizează numai informația pusă la dispoziție de către victimă și vor respecta nevoile specifice individuale ale acesteia
- **Dreptul la informare** – autoritățile administrației publice centrale și locale au obligația să ia măsurile necesare pentru prevenirea violenței în familie și să informeze victimele
- **Dreptul la consiliere psihologică gratuită** – oferită gratuit de către furnizorii de servicii autorizați publici (precum DGASPC) sau privați (ONG-uri)
- **Dreptul la protecție specială, adecvată situației și nevoilor** – poți beneficia de un ordin de protecție prin care agresorului i se interzice să se apropie de tine
- **Dreptul la asistență juridică gratuită** – numai dacă ai sesizat organele de urmărire penală sau instanța de judecată în termen de 60 de zile de la data săvârșirii infracțiunii și dacă venitul lunar pe membru de familie este cel mult egal cu salariul de bază minim brut pe țară
- **Dreptul la alte servicii** – poți beneficia de adăpost, consiliere socială și psihologică, asistență medicală gratuită de urgență
- **Dreptul la compensații financiare** – se pot primi de la persoana condamnată sau, în condițiile prevăzute de lege, de la bugetul de stat

Informațiile privind drepturile tale pot fi obținute de către victima violenței în familie și de la telefonul unic:

0800 500 333

Linia telefonică este un serviciu specializat, deschis 24 de ore din 24 și se adresează atât persoanelor care s-au confruntat cu o formă de violență, cât și celor care doresc informații sau consiliere. **De aici poți afla informații despre serviciile de consiliere și adăpost din zona în care locuiești. Numărul este apelabil gratuit din orice rețea cu acoperire națională.**

Ce poți face

1. În situații de criză, dacă viața ta sau a copiilor tăi este amenințată, sună de urgență la 112!

Un echipaj de poliție se va deplasa la fața locului și, dacă este cazul, o ambulanță. În funcție de gravitatea cazului, polițistul poate da imediat un ordin de protecție provizoriu, care îl poate evacua pe agresor și îi poate impune să păstreze o distanță minimă față de victimă și de copiii acesteia.

2. În funcție de gravitate, echipajul de poliție va veni însoțit de o ambulanță pentru a transporta sau a îndruma victima la spital sau la unitatea de primiri urgențe.

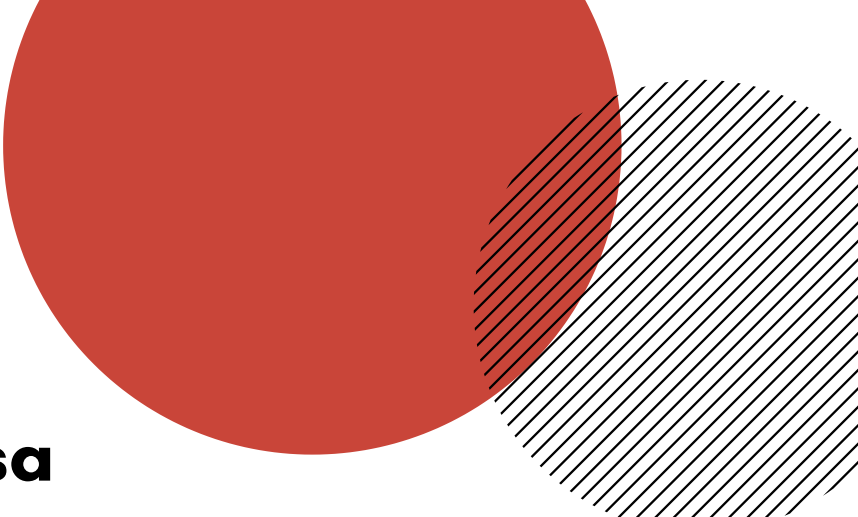
3. Obținerea certificatului medico-legal de la unitățile de medicină legală. Numai după consultația la spital, dacă este cazul, victima poate merge la un laborator de medicină legală pentru obținerea certificatului medico-legal care va demonstra numărul de zile de îngrijiri medicale necesare și poate reprezenta o probă în instanță, dacă victima va dori să se prezinte în fața unui judecător pentru obținerea unui ordin de protecție. Dacă unitatea de medicină legală se află într-o altă localitate decât cea în care locuiește victima, aceasta va trebui să aibă banii necesari pentru drum, iar eliberarea certificatului medico-legal poate fi făcută pe loc sau în câteva zile. Pentru certificatul medico-legal este necesar ca victima să se prezinte cu actul de identitate (buletin, pașaport, carte de identitate).

4. Înregistrează o plângere penală la poliție!

După ce ai obținut certificatul medico-legal este bine să înregistrezi o plângere penală la poliție împotriva persoanei care te-a agresat în care să povestești cu cât mai multe detalii ce s-a întâmplat și să numești martori, dacă este cazul. Poliția trebuie să îți dea un număr de înregistrare a plângerii penale. Această plângere poate reprezenta o probă în instanță dacă vei dori să obții un ordin de protecție.

5. Cere un ordin de protecție!

Dacă cineva din familia ta este violent cu tine sau te amenință pe tine sau pe copiii tăi, poți cere un ordin de protecție! Este nevoie să completezi o cerere tip, care se depune la Judecătoria de care aparții. Cererea poate fi introdusă personal sau, dacă ești de acord, de către o persoană de la serviciile sociale care se ocupă cu violența în familie, de un procuror sau de un polițist. Pentru obținerea unui ordin de protecție, este bine să ai (dar nu e obligatoriu) un certificat medico-legal (eliberat de unitatea de medicină legală), plângere penală înregistrată la poliție și martori care să spună în fața instanței ce s-a întâmplat.

Cui te poti adresa

Instituții responsabile pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice sunt:

1. Poliția. Dacă apelezi serviciul unic de urgență 112, iar un echipaj de poliție se va deplasa la fața locului. Polițistul poate intra în domiciliu și, pe baza unui chestionar de evaluare a riscului, poate emite un ordin de protecție provizoriu, care va fi ulterior confirmat sau infirmat de un procuror. Victima poate solicita să fie dusă la un serviciu de tip adăpost, însă acest serviciu nu este disponibil în toate orașele sau județele din țară. Dacă agresorul este iarăși violent după plecarea polițiștilor, victima ar trebui să sune din nou la 112. Pentru a înregistra o plângere penală la poliție, victima va trebui să meargă la secția de poliție de care aparține conform actului de identitate. Este bine să aibe un certificat medico-legal care să ateste că a avut loc agresiunea.

Polițiștii, precum și ceilalți profesioniști din domeniu (medici, judecători, asistenți sociali, avocați etc.) au obligația: să trateze cu respect victima; să nu discrimineze și să nu exprime prejudecăți sau stereotipuri despre victimă sau agresor; să înregistreze plângerea penală (în cazul polițiștilor), chiar dacă în trecut victima și-a mai retras sau nu plângerea; să ofere sprijin victimelor care nu știu să scrie sau să citească; să nu divulge informații agresorului despre locul în care se adăpostește victima; să ofere informații corecte și complete despre drepturile victimelor.

2. Sistemul de sănătate – spital și cabinete medicale. După agresiune este bine ca victima să se prezinte la unitatea de primiri urgențe sau la un centru de primiri urgențe. Chiar dacă poate părea o rană superficială, este posibil să existe afecțiuni interne pentru care este nevoie de un consult de specialitate.

3. Servicii sociale destinate victimelor violenței în familie. Serviciile sociale publice din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului disponibile în reședințele de județ, Direcțiile de Asistență Socială de pe lângă primării sau Serviciile Publice de Asistență Socială. Mai există și servicii sociale private (consiliere psihologică sau juridică) ce sunt oferite de organizații guvernamentale.

4. Instanțelor de judecată. De la instanța de judecată victima poate adresa direct cererea de emitere a unui ordin de protecție.

Nu uita:

Violența domestică se întâmplă în toate mediile sociale, atât în rândul minorităților etnice, cât și în rândul majoritarilor. Violență domestică există inclusiv în statele în care consumul de alcool este interzis. Principala cauză a violenței împotriva femeilor este raportul inegal de putere dintre femei și bărbați, felul în care femeile sunt considerate și tratate ca fiind inferioare bărbaților.

Blamarea victimei are loc atunci când femeia agresată este considerată în întregime sau parțial vinovată pentru trauma suferită. Atunci când familia, prietenii și cei apropiați reacționează astfel, supraviețuitoarele violenței continuă să creadă că este vina lor și le va fi mult mai greu să se despartă de agresor.

"sigur are și ea vina ei, doar nu o bătea degeaba"

"dacă toată ziua e cu gura pe el, îl toacă la creier"

"lasă că nu iese foc fără fum"

"probabil că l-a înșelat, și-o merită"

"dacă nu i-a călcat hainele cum trebuia"

"dacă umblă aiurea"

"dacă s-a îmbrăcat provocator, înseamnă că și-o caută"

"a băut alcool și de-aia, că altfel e băiat bun, dar când bea..."

"poate a fost și el stresat și nu s-a putut controla"

"dacă nu o bate, înseamnă că nu o iubește"

"dacă s-a dus cu altul, normal că a bătut-o"

Nu este vina ta!

Nimeni nu are dreptul să te rănească.

Nimic nu justifică violența din partea partenerului.